

Володимир Паніотто

КОМУ ВАЖКО СТАТИ ПРЕЗИДЕНТОМ УКРАЇНИ?

В одній зі статей американського соціолога російського походження Б. Докторова я знайшов посилання на дані компанії Гелап, що 92% опитаних підтримали б чорношкірого кандидата на посаду президента США. І це в країні, що була сумно відома організацією Ку-Клу-Склан і лінчуванням чорношкірих. Якби ці дані потрапили мені на очі до перемоги Барака Обами на президентських виборах, я вирішив би, що це просто політкоректність американців і насправді вони думають інакше. Однак після перемоги вони свідчать про великі успіхи США у боротьбі з ксенофобією. Цікаво було б подивитися, якими будуть результати аналогічного опитування в Україні.

Протягом 8–17 березня 2011 року Київський міжнародний інститут соціології (КМІС) провів всеукраїнське опитування громадської думки. Методом інтерв'ю опитано 1020 респондентів, які мешкають в усіх областях України (включно з містом Києвом) і в Криму за стохастичною вибіркою, репрезентативною для населення України віком від 18 років.

Статистична похибка вибірки (з імовірністю 0,95 і за дизайн-ефекту 1,5) не перевищує 3,2% для показників, близьких до 50%, 2,8% — для показників, близьких до 25%, 2,0% — для показників, близьких до 10%, 1,4% — для показників, близьких до 5%.

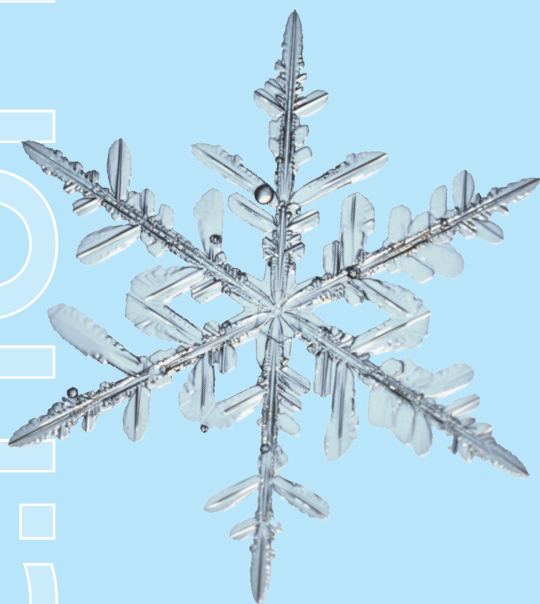
У цьому дослідженні КМІС поставив запитання респондентам, аналогічні тим, які ставилися американцям у дослідженнях компанії GALLUP протягом 1937–2003 рр.

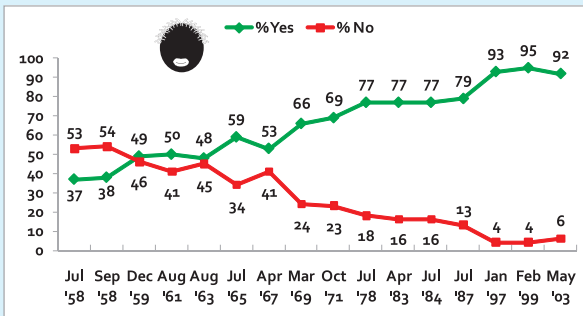
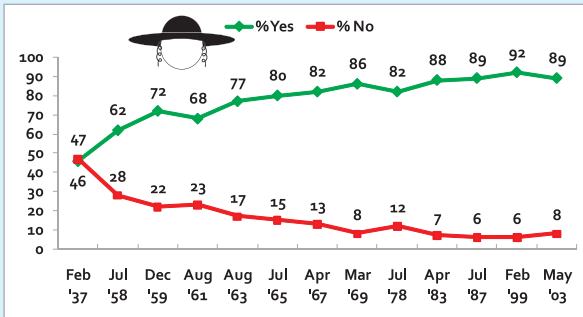
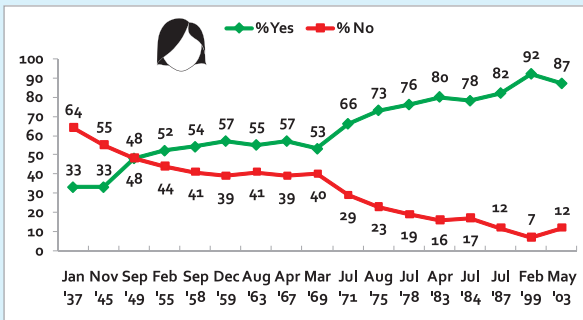
➤ На запитання «якби партія, якій Ви довіряєте, висунула кандидатом у Президенти безумовно добре кваліфікованого кандидата-жінку: чи проголосували б Ви за такого кандидата?», ствердно відповіли 70% українців, не виказали б підтримку 18% і 12% не змогли відповісти на запитання; суттєва різниця у відповідях існує між жінками й чоловіками — 74% жінок згодні проголосувати за кандидата-жінку, проте серед чоловіків таких лише 64%. Не проголосували б за жінку 24% чоловіків та 14% жінок.

➤ На запитання «якби партія, якій Ви довіряєте, висунула кандидатом у Президенти безумовно добре кваліфікованого кандидата-єврея: чи проголосували б Ви за такого кандидата?», ствердно відповіли лише 36% українців, не підтримали б 47% і не змогли відповісти 17% опитаних.

Нам не вдалося знайти аналогічних даних сусідніх країн — Росії, Білорусії чи Польщі, що ж до даних США, то на сайті компанії GALLUP немає даних після 2003 року. Якщо ж порівнювати ці дані з результатами компанії GALLUP у 2003 році, бачимо, що:

➤ відповіді українців та американців з приводу кандидата-жінки суттєво різняться (70% проти 87%). Ставлення американців до кандидатур жінок у цілому зростало, українські дані відповідають американським даним початку 70-х років;

Якби партія, якій Ви довіряєте, висунула кандидатом у Президенти безумовно добре кваліфікованого кандидата жінку/єврея/чорношкірого політика. Чи проголосували б Ви за такого кандидата? Ті, хто відповів «так», %.

Категорія	Україна 2011	США 2003
Жінка	70	87
Єврей	36	89
Чорношкірий політик	18	92

Драматична різниця у ставленнях до кандидатів-євреїв — 89 % американців підтримали б такого кандидата, а в Україні таких лише 36%. Це менше, ніж було в США за весь період спостережень (з 1937 року, коли позитивно відповіли тільки 46% населення).

На діаграмі видно, що наявність таких рис, як жіноча стать та єврейська національність, не допомогли б кандидату стати Президентом України.

В Україні поки що немає жодного політика — афроукраїнця, але якби був, то в нього було б ще менше шансів стати президентом. На запитання «якби партія, якій Ви довіряєте, висунула кандидатом у Президенти безумовно добре кваліфікованого кандидата — чорношкірого політика: чи проголосували б Ви за такого кандидата?», ствердно відповіли 18% українців, не підтримали б 66% і не змогли відповісти 16% опитаних. Це теж менше, ніж у США за весь період спостережень (це питання почали ставити

в 1958 році, коли позитивно відповіли 37% населення). У 2003 році 92% американців (а в 1999 навіть 95%) підтримали б такого кандидата.

Звичайно, не можна прямолінійно інтерпретувати отримані дані. По-перше, є різниця між реальною і вербальною поведінкою. Реально на місцевих виборах у деяких містах і районах кандидати-євреї отримали перемогу. По-друге, для українського населення і для американського населення ці запитання можуть мати трохи різне значення (це стосується насамперед чорношкірих політиків, яких українці ще ніколи не бачили і невідомо чи побачать). Водночас ці дані не можуть не непокоїти, особливо за реальної перспективи суттєвого зростання рівня міграції в Україну, яку прогнозують багато аналітиків. І якщо в США були докладені великі зусилля для подолання ксенофобії й расизму і з боку держави і з боку громадян (згадаємо хоча б Мартіна Лютера Кінга), то в Україні такі зусилля поки що не спостерігаються. ■

Якби партія, якій Ви довіряєте, висунула кандидатом у Президенти безумовно добре кваліфікованого кандидата жінку/єврея /чорношкірого політика. Чи проголосували б Ви за такого кандидата?

